

Sosiaali- ja terveysministeriö

VN/25987/2023

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi tartuntatautilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää Opetushallituksen lausuntoa luonnokseksi hallituksen esitykseksi tartuntatautilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Opetushallitus lausuu seuraavaa.

Esityksen tavoitteet tartuntatautien leviämisen ehkäisemiseksi sekä niistä aiheutuvien haittojen vähentämiseksi ovat lähtökohtaisesti kannatettavia. Toimenpiteitä arvioitaessa tulee kuitenkin ottaa huomioon myös niiden vaikutukset lasten ja nuorten oppimiseen, hyvinvointiin ja yhdenvertaisuuteen.

Opetushallitus korostaa lähiopetuksen ensisijaisuutta. Lähiopetus on lasten ja nuorten oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin kannalta keskeinen opetuksen muoto, eikä sitä voida korvata etäopetuksella ilman merkittäviä seurauksia. Koulusulkua ja laajamittaista etäopetusta tulee käyttää vain painavasta syystä, poikkeuksellisin ja viimesijaisina keinoina.

Koronapandemian aikaisilla koulusuluilla on todettu olleen merkittäviä kielteisiä vaikutuksia oppimiseen ja hyvinvointiin. Erityisesti heikoimmassa asemassa olevien oppilaiden oppimisvajeet kasvoivat, oppilaiden kuormitus ja yksinäisyys lisääntyivät ja mielenterveyden ongelmat yleistyivät. Lisäksi koulutuksellinen tasa-arvo heikkeni, koska etäopetuksen vaikutukset kohdistuivat oppilaisiin ja opiskelijoihin eri tavoin. Osa näistä vaikutuksista voi olla pitkäaikaisia ja ilmetä viiveellä, eikä kaikkia seurauksia ole vielä mahdollista täysin arvioida.

Lausunto

4.5.2026

OPH-1777-2026

Pandemiakokemusten perusteella Opetushallitus katsoo, että koko koulujärjestelmää koskevia sulkuja tulee tulevaisuudessa välttää. Mahdollisissa kriisitilanteissa on pyrittävä pitämään koulut auki ja lähiopetus käynnissä mahdollisimman normaalisti. Jos rajoituksia joudutaan asettamaan, niiden tulisi olla tarkoin harkittuja sekä alueellisesti ja ajallisesti rajattuja.

Opetushallitus kiinnittää erityistä huomiota koulujen sulkemisen ja etäopetuksen vaikutuksiin opiskeluhooltoon sekä lasten ja nuorten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Lasten ja nuorten kehityksen ja oppimisen kannalta on tärkeää, että heillä on mahdollisuus mahdollisimman tavalliseen arkeen myös kriisitilanteissa. Tilojen käytön rajoittamista tai opetuksen väliaikaista kieltämistä tulee käyttää vain viimesijaisena keinona, määräaikaaisesti ja paikallisesti, sillä myös lyhytaikaiset sulut voivat lisätä eriarvoisuutta ja heikentää oppilaiden pärjäämistä.

Opetushallitus korostaa lisäksi, että lakiehdotuksen tavoitteiden toteutuminen edellyttää sääntelyn rinnalle valtakunnallisesti ohjattua ja systemaattista osaamisen kehittämistä. Sosiaali- ja terveysalan henkilöstön osaaminen, koulutuksen sisältö sekä osaamisen ylläpito ovat keskeisiä tekijöitä tartuntatautien torjunnassa sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamisessa. Erityisesti on välttämätöntä, että sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköillä on selkeä vastuu henkilöstön osaamisen varmistamisesta.

Ammatillisen koulutuksen osalta (EQF-taso 4) tulee varmistaa, että tutkinnon suorittanut hallitsee tavanomaiset varotoimet, ymmärtää infektioiden leviämisen ehkäisyn periaatteet sekä tunnistaa oman toimintansa merkityksen asiakas- ja potilasturvallisuudelle. Vaativammassa tehtävässä (EQF-taso 5) osaamisen tulee sisältää näyttöön perustuvien infektioiden torjunnan käytäntöjen soveltaminen, toiminnan kehittäminen sekä muiden ohjaaminen.

Opetushallitus katsoo, että koulutuksen järjestäjien tulee varmistaa koulutuksen sisältöjen vastaavuus ajantasaisiin tartuntatautien torjunnan osaamistarpeisiin. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden

Lausunto

4.5.2026

OPH-1777-2026

tulee huolehtia henkilöstön riittävästä, ajantasaisesta ja systemaattisesti ylläpidetystä tartuntatautien torjuntaan liittyvästä osaamisesta osana asiakas- ja potilasturvallisuutta. Tämä velvoite on keskeinen edellytys tartuntojen ehkäisylle, hoitoon liittyvien infektioiden vähentämiselle sekä turvallisen hoidon toteutumiselle.

Rokotukset ja rokotusosaaminen ovat keskeinen osa tartuntatautien torjuntaa. Koulutuksessa tulee varmistaa rokotuksiin liittyvä perus- ja syventävä osaaminen (EQF 4–5). Samalla on perusteltua korostaa, että sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden tulee varmistaa potilastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävä rokotussuoja asiakas- ja potilasturvallisuuden turvaamiseksi. Henkilöstön rokotussuoja ja osaaminen muodostavat yhdessä keskeisen potilasturvallisuuden perustan.

Opetushallitus korostaa vahvan kansallisen ohjauksen merkitystä. Yhtenäiset valtakunnalliset käytännöt ovat välttämättömiä, jotta koulutuksen osaamisvaatimukset vastaavat työelämän tarpeita sekä asiakas- ja potilasturvallisuus toteutuu yhdenvertaisesti koko maassa. Kansallisen ohjauksen tulee tukea myös osaamisvaatimusten yhtenäisyyttä ja niiden toimeenpanoa toimintayksiköissä.

Opetushallitus katsoo, että tartuntatautilain tavoitteiden saavuttaminen edellyttää: henkilöstön osaamisen velvoittavaa, suunnitelmallista ja jatkuvaa ylläpitoa toimintayksiköissä; rokotusten ja rokotusosaamisen vahvistamista, sekä vahvaa kansallista ohjausta yhtenäisten käytäntöjen varmistamiseksi.

Edellä mainitut tekijät ovat keskeisiä tartuntatautien tehokkaan torjunnan, terveydenhuollon toimintakyvyn sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden näkökulmasta.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Lausunto

4.5.2026

OPH-1777-2026

Pääjohtaja

Minna Kelhä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Opetushallituksen
asianhallintajärjestelmässä.

Opetushallitus

Hakaniemenranta 6, PL 380, 00531 Helsinki

+358 29 533 1000, kirjaamo@oph.fiwww.oph.fi, Y-tunnus: 2769790-1